

INTEGRATION VS SCHOOL INCLUSION. TERMINOLOGICAL DEVELOPMENTS INTEGRARE VS INCLUZIUNE ȘCOLARĂ. EVOLUȚII TERMINOLOGICE

Alina FRĂȚILĂ,

profesor învățământ primar masterand, liceul teoretic „Șerban Vodă” Slănic, România

CZU: 376

Summary: The right to education is one of the most important human rights. Education acts as a multiplier, because it in turn allows all people, including people with disabilities, to enjoy other human rights. Improves economic, social and cultural rights. When students with special educational needs enter the education system, we often hear the words "integration" or "inclusion" to describe the type of class in which they will study. In some cases, the terms are used interchangeably, referring to the fact that students are "integrated into a regular class" or "included in a regular class." There are, however, significant differences between the two. It is important to know the difference if we want to create an inclusive school and an inclusive society.

Rezumat: Dreptul la educație este unul dintre cele mai importante drepturi ale omului. Educația acționează ca un multiplicator, deoarece la rândul său permite tuturor oamenilor, inclusiv persoanelor cu dizabilități, să se bucure de alte drepturi ale omului. Îmbunătățește drepturile economice, sociale și culturale. Când elevii cu nevoi educaționale speciale intră în sistemul de învățământ, auzim adesea cuvintele „integrare” sau „incluziune” pentru a descrie tipul clasei în care vor studia. În unele cazuri, termenii sunt folosiți în mod interschimbabil, referindu-se la faptul că elevii sunt „integrați într-o clasă obișnuită” sau „incluși într-o clasă obișnuită.” Există, totuși, diferențe semnificative între cele două. Este important să știm diferența dacă vrem să creăm o școală incluzivă și o societate incluzivă.

Key words: integration, inclusion, students with special needs, inclusive school.

Cuvinte cheie: integrare, incluziune, elevi cu nevoi speciale, școala incluzivă.

Integrarea este procesul de asimilare a elevului în cadrul învățământului normal, proces prin care elevul se adaptează școlii în timp ce aceasta rămâne, în cea mai mare parte, neschimbată [1, p.13]

Incluziunea presupune ca școlile și sistemul educațional, în general, să se schimbe și să se adapteze nevoilor elevului (M. Ainscow, 1998, Kisaji, 1999)

Ca reacție la segregarea de până în deceniul al șaptelea al secolului trecut, a început a se folosi termenul de „integrare” pentru a sublinia dreptul copiilor cu CES sau cu dizabilități la activități educative și nu numai alături de alți copii tipici.

În plan teoretic, integrarea ar trebui să plaseze copiii cu CES printre cei de aceeași vârstă, aceștia netrebuind să renunțe la unicitatea lor, iar ceilalți să îi accepte cu toate diferențele. Ei primeau șansa de a frecventa școli de masă, în clase obișnuite și, astfel, să fie exclusă discriminarea și segregarea educativă și socială. Conform lui Alois Gherguț (Polirom, 2016), „integrarea școlară se referea la procesul de includere în școlile de masă sau în clasele obișnuite, la activități educative formale și nonformale, a copiilor cu dizabilități sau având cerințe educative speciale.” [2, 2016, p. 56]

Acest pas făcut a crescut, pe de o parte, nivelul acceptării dar, pe de altă parte, a scos la iveală mari lacune educative și sociale. Cadrele didactice au fost nevoite să primească în clasele școlilor de masă copii cu CES spre a demonstra susținerea integrării, însă a provocat nemulțumiri în rândul părinților, a îngreunat procesul didactic, ducând în final la afectarea emoțională și educațională a tuturor elevilor și la sentimente de frustrare în rândul cadrelor didactice. Toate acestea au avut loc prin trecerea bruscă de la segregare la o integrare nefirească, fără o pregătire prealabilă a mentalității, fără crearea unor condiții de adaptare prin resurse informaționale și materiile educaționale. Venind pe un teren nepregătit, integrarea poate fi considerată în acest punct o acțiune teoretică dezirabilă însă un eșec practic.

Fără o schimbare a valorilor, mentalității, a cerințelor mediului și o creștere a resurselor implicate, copilul cu CES rămâne în continuare izolat dar, de data aceasta, printre semeni. Din nefericire, integrarea reprezintă o formă fără conținut limitându-se la acceptare, uneori nici aceasta întru totul, și nu o adaptare a procesului educativ astfel încât fiecărui copil să i se respecte dreptul la o educație potrivită, indiferent de condiția sa. Copiii cu CES rămân doar acceptați ca și prezență într-un mediu nepregătit să îi primească. O integrare reală poate exista doar în condițiile existenței unui cadru legislativ clar, a unor servicii de sprijin adaptate, a unui curriculum adaptat și a unor resurse materiale și umane specializate. Doar atunci actul educativ poate fi considerat unul integrat care, la rândul său, își aduce aportul la integrare socială și la tratarea egală a tuturor membrilor societății.

Integrarea școlară reprezintă procesul de educare a copiilor cu sau fără dizabilități în același spațiu și în aceleași condiții, având ca scop participarea deplină a tuturor copiilor la activitățile școlare și extrașcolare. [2, p, 26]

Ca răspuns la caracterul limitat al integrării educaționale, care a redat faptul ca școala nu facilita accesul și nu raspundea nevoilor tuturor tipurilor de copii cu cerințe educative speciale (dizabilități, probleme emoționale, tulburări de învățare, etc.), apare spre sfârșitul anilor 1990 conceptul de incluziune educațională. Acesta este prezentat prima oară de UNESCO și pune accent pe adaptarea și creșterea rolului școlii de masă pentru a putea corespunde diversității copiilor, nevoilor specifice ale fiecăruia dintre ei, folosind metode adaptate acestora.

Incluziunea educațională presupune dezvoltarea de relații interpersonale deschise, pozitive între elevi, flexibilizarea programelor școlare, diversificarea strategiilor educaționale și asigurarea serviciilor de intervenție și suport pentru elevii cu cerințe speciale, promovarea egalității în drepturi și responsabilități pentru toți elevii, asigurarea accesului în mod egal la oportunități de învățare, parteneriatul funcțional între școală și familia/părinții copiilor, implicarea activă a comunității în programele și activitățile dezvoltate de școli. [2, p.61]

Dacă prin integrare are loc plasarea fizică a copiilor cu cerințe educative speciale în clasele școlilor de masă fără a garanta o interacțiune între aceștia și un parcurs educațional firesc, incluziunea, reprezintă adaptarea resurselor existente la noile cerințe educaționale aduse de prezența copiilor cu CES.

Incluziunea este diferită de integrare. Integrarea copiilor cu cerințe speciale are în vedere intrarea acestora în clasele obișnuite. Incluziunea se distinge de conceptul de integrare prin faptul că integrarea presupune menținerea în școală a aceluiași sistem, dar adăugarea anumitor elemente care să răspundă elevilor cu nevoi diferite.

Integrarea presupune că există ceva greșit care trebuie remediat pentru a se încadra în sistemul actual. Suporturile și adaptările care apar sunt forțate pentru a forța un copil să intre într-un existent deja existent. Copilul trebuie să se adapteze la cerințe.

Modelele de succes ale incluziunii cred că toți copiii sunt diferiți și toți copiii pot învăța.

Cel mai mare indiciu pentru a determina dacă este o școală este incluzivă sau elevii sunt doar integrați, este limbajul folosit. Dacă personalul școlii vorbește despre adaptări suplimentare sau servicii pentru a ajuta copilul să se potrivească într-o sală de clasă, vorbim de integrare. Aici găsim referințe despre depășirea problemelor, dobândirea abilităților funcționale, despre profesorul de sprijin, despre Planul Individual de dezvoltare. Dacă PDI se concentrează pe strategii pentru a ajuta un copil să se încadreze într-o clasă, aceasta este integrarea.

Școlile și sălile de clasă incluzive vorbesc despre ajutor pentru toata lumea. Personalul școlii va sublinia modul în care sala de clasă / școală va fi schimbată pentru a sprijini succesul unui copil.

Discuția va fi despre modul în care adaptările și serviciile suplimentare vor aduce beneficii tuturor. Includerea este despre a ajuta pe toată lumea.

Educația incluzivă oferă o platformă pentru combaterea stigmatizării și discriminării. De asemenea, permite persoanelor cu dizabilități, care suferă de obicei de rate de șomaj disproporționat mai mari, să participe pe deplin în societate; în plus, o abordare incluzivă a educației ar permite tuturor elevilor să acceseze și să exercite dreptul fundamental la educație.

Unii studenți sunt excluși de la aderarea la sistemul de învățământ pe baza deficienței, fără alte oportunități de educație oferite. Alții sunt trimiși la școli concepute pentru a răspunde unei anumite deficiențe, de obicei într-un sistem de educație specială, și sunt astfel separați de ceilalți elevi.

Există controverse și multe întrebări despre integrare vs. incluziune. Ce înțelegem prin integrare și incluziune? Care sunt avantajele și dezavantajele fiecărei abordări?

Poate fi justificată o abordare pentru copii și adulți sau severitatea dizabilității unui elev poate determina abordarea? Se aplică școlilor și copiilor sau, de asemenea, adulților cu dizabilități?

Includerea nu este la fel ca integrarea! Incluziunea este adesea confundată cu integrarea! Cunoașterea acestor diferențe poate ajuta profesorii din sistemul educațional și poate ajuta la promovarea unui mediu incluziv care să îi ajute pe toți elevii cu dizabilități să învețe.

Integrarea necesită adaptarea la un sistem educațional. Elevii cu dizabilități sunt educați parțial într-un program de educație specială. Elevii cu dizabilități sunt plasați în medii de învățământ obișnuite, cu unele adaptări și resurse, dar cu condiția ca elevul cu dizabilități să se încadreze în structuri preexistente, atitudini și un mediu nealterat. Aceasta poate însemna clase specializate sau activități de grup segregate în afara claselor obișnuite într-un cadru educațional. Poate însemna, de asemenea, o persoană cu dizabilități care se află într-o clasă obișnuită, dar care are un program separat sau nu se bucură de aceleași rezultate sociale și de învățare ca și ceilalți membri ai clasei.

O paralelă între școala integrată și școala incluzivă, preluată după Walker D. (1995), scoate sintetic în evidență diferențele de esență dintre cele două instituții ce reprezintă de fapt diferențele dintre educația integrată și educația incluzivă.

Tabel nr. 1. Comparație tipuri de școală

ȘCOALA INTEGRATĂ-se centrează pe:	ȘCOALA INCLUZIVĂ-se centrează pe:
Nevoile elevilor speciali;	Nevoile drepturile tuturor elevilor;
Remediarea/schimbarea educabililor;	Schimbarea ȘCOLII însăși după educabilii ei;
Beneficile elevilor cu C.E.S.;	Beneficiile tuturor educabililor;
Expertiza (experiență+competență și calificare) a profesorilor integratoriși parțial a specialiștilor;	Experiența și inspirația responsabil procesată a fiecărui professor;
Intervenție predominant etnic-procedurală, cu elemente remediale preluate din Educația specială;	Predare de calitate, pentru toți educabilii, prin adecvare până la personalizare;

Construirea de școli mai incluzive începe cu integrarea sălilor de clasă. Într-o lume perfectă, fiecare sală de clasă ar fi echipată cu instrumentele, educația și cadrul necesar pentru a promova spații incluzive în care toți elevii pot învăța indiferent de nevoile sau nivelurile lor de abilități.

Promovarea incluziunii implică și efortul depus pentru educarea personalului și a studenților și adaptarea și modificarea pentru diverse nevoi.

Pentru a începe dezvoltarea unui model incluziv este nevoie de integrarea elevilor cu nevoi speciale de educație. Integrarea se referă la „elevii speciali” care învață parțial într-o clasă obișnuită. Activitățile sunt adaptate, astfel încât elevul să se poată „potrivi” cu colegii lor de masă, în timp ce învață abilități care pot fi mai bine practicate într-o cameră cu colegi mai adecvați vârstei.

Integrarea susține rezultatele elevilor care includ:

Abilități sociale îmbunătățite.

Expunerea la structura tipică a clasei și curriculum.

Tranziție ușoară către o destinație de plasare generală.

Expunerea la conținut educațional adecvat pentru interes și nivel de calificare.

Referințe bibliografice:

1. Gherguț, A., Frumosu, L. (2019). *Educație incluzivă, ghid metodologic*, Iași, Editura Polirom
2. Gherguț, A. (2016). *Educația incluzivă și pedagogia diversității*, Iași, Editura Polirom
3. Carcea, M.I. (2001). *Introducere în pedagogie, Manual pentru educație tehnică și profesională*, Iași, Editura “Gh. Asachi”
4. Chelcea, S. (2001). *Cursul TEHNICI DE CERCETARE SOCIOLOGICĂ*, București
6. Agabrian, M. (2006). *Analiza de conținut*, Iași, Editura Polirom
7. Popa, L.N, Antonesei, L., Labăr, A.V (coord) .(2009), Iași, Editura Polirom
8. Rotariu T., Petru, I. (2001). *Ancheta sociologică și sondajul de opinie: teorie și practică*, Iași, Editura Polirom
9. Șandor, S.D. (2013). *Metode și tehnici de cercetare în științele sociale*, Editura Tritonic
10. Șandor, S.D. (2004). *Analiză și cercetare*, Cluj-Napoca, Editura Accent
11. Moisin, A., (2007). *Arta educării copiilor și adolescenților în familie și în școală*, București, Editura Didactică și Pedagogică
12. Tatu, C., (2009). *Suport de curs: Consiliere școlară*